

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

9. ledna 2007*

Ve věci C-1/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Utlänningsnämnden (Švédsko) ze dne 30. prosince 2004, došlým Soudnímu dvoru dne 4. ledna 2005, v řízení

Yunying Jia

proti

Migrationsverket,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, P. Kūris a E. Juhász, předsedové senátů, J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), K. Schiemann, U. Lõhmus, E. Levits a A. Ó Caoimh, soudci,

* Jednací jazyk: švédština.

generální advokát: L. A. Geelhoed,
vedoucí soudní kanceláře: K. Sztranc-Slawiczek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 21. února 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Y. Jia M. Johanssonem, advokat,
- za švédskou vládu K. Norman a A. Falk, jako zmocněnkyněmi,
- za belgickou vládu M. Wimmerem, jako zmocněncem,
- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster, C. ten Dam a C. Wissels, jako zmocněnkyněmi,
- za slovenskou vládu R. Procházkou, jako zmocněncem,
- za vládu Spojeného království S. Nwaokolo, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Hoskinsem a J. Stratford, barristers,

— za Komisi Evropských společenství M. Condou-Durande a L. Parpalou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 27. dubna 2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 73/148/EHS ze dne 21. května 1973 o odstranění omezení pohybu a pobytu státních příslušníků členských států uvnitř Společenství v oblasti usazování a pohybu služeb (Úř. věst. L 172, s. 14; Zvl. vyd. 05/01, s. 167) a článku 43 ES.

- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Y. Jia, čínskou státní příslušnicí v důchodu, a Migrationsverket (cizinecký úřad) ve věci zamítnutí žádosti dotyčné osoby o dlouhodobé povolení k pobytu ve Švédsku posledně uvedeným orgánem.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Článek 1 odst. 1 směrnice 73/148 stanoví:

„Členské státy odstraní za podmínek stanovených v této směrnici omezení pohybu a pobytu:

a) státních příslušníků členského státu, kteří jsou usazeni nebo se chtějí usadit v jiném členském státě, aby zde mohli vykonávat samostatně výdělečnou činnost, nebo kteří chtějí v tomto státě poskytovat služby;

[...]

d) příbuzných v přímé vzestupné a sestupné linii těchto státních příslušníků a jejich manžela nebo manželky, kteří jsou na nich závislí bez ohledu na jejich státní občanství.“

4 Článek 3 této směrnice zní takto:

„1. Členské státy přijímají na své území osoby uvedené v článku 1 na základě pouhého předložení platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

2. Nesmějí vyžadovat žádná vstupní víza ani rovnocenné povinnosti, s výjimkou od rodinných příslušníků, kteří nemají státní občanství žádného členského státu. Členské státy poskytnou těmto osobám možnost, aby získaly potřebná víza.“

5 Článek 4 odst. 3 uvedené směrnice stanoví:

„Rodinnému příslušníku, který není státním příslušníkem žádného členského státu, je vydán doklad o pobytu, jenž má stejnou platnost jako doklad, který je vydán státnímu příslušníku, na němž je závislý.“

6 Článek 6 téže směrnice stanoví:

„Členský stát může od žadatele o povolení k pobytu nebo o oprávnění k pobytu požadovat pouze:

- a) předložení průkazu totožnosti nebo cestovního pasu, s nímž osoba vstoupila na jeho území;
- b) doložení, že patří do jedné z kategorií osob uvedených v člancích 1 a 4.“

7 Článek 8 směrnice 73/148 stanoví:

„Členské státy se mohou odchýlit od této směrnice pouze z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo ochrany zdraví.“

Vnitrostátní právní úprava

- 8 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že švédské cizinecké právo je v podstatě tvořeno zákonem 1989:529 o cizincích (utlänningslagen, dále jen „zákon“) a nařízením 1989:547 o cizincích (utlänningsförrordningen, dále jen „nařízení“). V tomto ohledu poskytuje uvedené rozhodnutí následující informace.
- 9 Kapitola 1 zákona stanoví, že cizinec, který vstoupí do Švédska nebo zde pobývá, musí mít vízum, pokud není držitelem povolení k pobytu nebo není státním příslušníkem jedné ze severských zemí. Vláda může stanovit další výjimky z vízové povinnosti. Cizinec, který ve Švédsku pobývá více než tři měsíce, musí být držitelem povolení k pobytu, pokud není státním příslušníkem jedné ze severských zemí.
- 10 Kapitola 2 čl. 4 odst. 1 bod 3 zákona stanoví, že povolení k pobytu může být vydáno cizinci, který je blízkým rodinným příslušníkem osoby usazené ve Švédsku nebo osoby, která získala povolení k pobytu, a který žije ve společné domácnosti s touto osobou. Podle článku 5 téže kapitoly musí cizinec, který chce pobývat ve Švédsku, získat povolení k pobytu před vstupem do země. Po vstupu dotyčné osoby na švédské území nelze žádosti o povolení k pobytu vyhovět. Po vstupu do Švédska však může dotyčný cizinec získat toto povolení například tehdy, pokud ve smyslu kapitoly 2 čl. 4 odst. 1 bodu 3 téhož zákona existuje úzká vazba mezi dotyčnou osobou a osobou usazenou ve Švédsku a pokud nelze rozumně požadovat, aby se tento cizinec vrátil do jiné země, aby zde podal žádost o povolení k pobytu.
- 11 Podle kapitoly 2 článku 14 zákona může vláda přijmout předpisy, které stanoví, že žádosti o povolení k pobytu lze vyhovět, pokud to vyplývá ze smlouvy uzavřené s cizím státem. Nařízení obsahuje taková ustanovení ve své kapitole 3 článcích 5a, 5b a 7a.

- 12 Kapitola 3 článek 7a nařízení tak stanoví, že žádosti o povolení k pobytu lze vyhovět i tehdy, jestliže je podána nebo přezkoumávána v době, kdy se cizinec zdržuje ve Švédsku, pokud je tento cizinec státním příslušníkem členského státu Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“) nebo Švýcarska. Podle kapitoly 3 článku 5b nařízení platí totéž ohledně žádosti rodinného příslušníka tohoto cizince. Podle kapitoly 3 článku 5a nařízení bude povolení k pobytu uděleno cizinci s platným cestovním pasem nebo průkazem totožnosti, který je státním příslušníkem členského státu EHP nebo Švýcarska a který splňuje podmínky uvedené v bodech 2 až 7 nebo 10 téhož článku. Podle bodu 2 může osoba samostatně výdělečně činná, která může tuto vlastnost doložit dokumentem, získat obnovitelné povolení k pobytu na dobu pěti let. Konečně podle kapitoly 3 článku 5b nařízení bude povolení k pobytu uděleno cizinci, který je ve smyslu bodů 1 až 5 tohoto článku rodinným příslušníkem státního příslušníka členského státu EHP.
- 13 Podle předkládacího rozhodnutí se za stejných podmínek jako příslušníkovi EHP vydává povolení k pobytu cizinci, který má vazbu k tomuto příslušníkovi, na základě předložení platného cestovního pasu nebo průkazu totožnosti, osvědčení o existenci příbuzenského vztahu nebo dokumentu osvědčujícího, že je závislý na státním příslušníkovi dotyčného členského státu EHP nebo na jeho manželovi či manželce. Cizinec musí rovněž v řadě případů předložit dokumenty nebo důkazy osvědčující existenci příbuzenského vztahu s příslušníkem EHP ve smyslu kapitoly 3 článku 5b bodů 1 až 5 nařízení. Bod 1 tohoto článku stanoví, že k tomu, aby cizinec mohl být považován za rodinného příslušníka osoby samostatně výdělečně činné, musí doložit existenci jednoho z níže uvedených příbuzenských vztahů s příslušníkem EHP: manžel nebo manželka, dítě mladší 21 let nebo závislé dítě, nebo rodič (bezprostředně předcházející generace) závislý na státním příslušníkovi členského státu EHP nebo jeho manželovi (či manželce).
- 14 Podle kapitoly 4 čl. 1 odst. 1 bodu 2 zákona může být cizinec vyhoštěn, pokud nemá vízum, povolení k pobytu nebo jiné oprávnění požadované pro vstup do Švédska a pobyt nebo práci v této zemi.

- 15 Předkládací rozhodnutí konečně uvádí, že kapitola 4 článek 6 zákona stanoví, že pokud je žádost o povolení k pobytu zamítnuta nebo je-li toto povolení odňato, zatímco se cizinec zdržuje ve Švédsku, bude zároveň rozhodnuto, že s výjimkou zvláštních důvodů bude dotyčná osoba vyhoštěna nebo jí bude ukončen pobyt.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 16 Pan Shenzhi Li, syn Y. Jia, který je rovněž čínským státním příslušníkem, žije od roku 1995 ve Švédsku se svou manželkou Svanjou Schallehn. Svanja Schallehn, německá státní příslušnice, vykonává ve Švédsku samostatně výdělečnou činnost. Svanja Schallehn je držitelkou povolení k pobytu s dobou platnosti do 3. července 2006, jež jí bylo vydáno jakožto státní příslušnici členského státu. Panu Shenzhi Liovi bylo jako manželovi příslušnice Společenství uděleno povolení k pobytu platné na stejnou dobu jako povolení jeho manželky.
- 17 Dne 2. května 2003 vydalo švédské velvyslanectví v Pekingu Y. Jia turistické vízum s dobou platnosti do 21. srpna 2003 pro vstup do Schengenského prostoru a pobyt v délce nejvýše 90 dnů. Yunying Jia vstoupila do Schengenského prostoru na letišti Stockholm-Arlanda dne 13. května 2003. Dne 7. srpna 2003 požádala o povolení k pobytu u Migrationsverket a odvolávala se na svůj příbuzenský vztah se státním příslušníkem členského státu.
- 18 Za účelem získání uvedeného povolení k pobytu uplatňovala Y. Jia zejména následující argumenty: od Čínské lidové republiky pobírá měsíční důchod ve výši 1 166 švédských korun a její manžel, pan Yupu Li, pobírá měsíční důchod ve výši přibližně 1 000 švédských korun; ona a její manžel žijí v Číně ve velmi obtížných

podmínkách; nemohou uspokojovat své potřeby bez hospodářské pomoci svého syna a jeho manželky; od čínských orgánů nemohou žádat žádnou hospodářskou pomoc. Yunying Jia předložila na podporu své žádosti osvědčení o existenci příbuzenského vztahu s p. Shenzhi Liem vydané Beijing Notary Public Office a osvědčení od svého bývalého veřejného zaměstnavatele China Forestry Publishing House, které dokládá její hospodářskou závislost na jejím synovi a snaše.

- 19 Dne 7. dubna 2004 rozhodl Migrationsverket o zamítnutí žádosti Y. Jia z důvodu, že dovolávaný stav hospodářské závislosti není dostatečně prokázán, a o vrácení dotyčné osoby do země jejího původu, pokud neprokáže, že ji je ochoten přijmout jiný stát. Dne 14. května 2004 se Y. Jia proti rozhodnutí přijatému vůči ní odvolala u Utlänningsnämnden (odvolací komise pro cizince).
- 20 Z předkládacího rozhodnutí rovněž vyplývá, že Migrationsverket vydal dne 3. září 2003 vnitrostátní vízum p. Yupu Liovi platné pro vstup do Švédska a pro pobyt v délce nejvýše 180 dnů. Dne 10. března 2004 podala dotyčná osoba žádost o povolení k pobytu ze stejného důvodu, jakého se dovolávala Y. Jia. Dne 17. září 2004 zamítl Migrationsverket tuto žádost rozhodnutím, proti němuž se p. Yupu Li odvolal u Utlänningsnämnden. Tento orgán podle předkládacího rozhodnutí ještě v době, kdy byla Soudnímu dvoru předložena projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, odvolání p. Yupu Li nepřezkoumal.
- 21 Pojem „závislost na příslušníkovi Společenství“ (nebo na jeho manželovi či manželce) podle Migrationsverket znamená, že existuje skutečná potřeba opakované finanční podpory nebo jiného uspokojení ze strany rodinných příslušníků usazených v členském státě. Nebere se tedy v úvahu pouze příležitostná potřeba nebo podpora, která není skutečně nezbytná pro obživu dotyčné osoby. Je rovněž nutné brát v úvahu potřebu podpory v zemi původu, a nikoli potřebu zjištěnou při případném vystěhování do členského státu. Stejně tak je zapotřebí, aby závislost mohla být

doložena osvědčením nebo jakýmkoli jiným dokumentem a právo Společenství nebrání tomu, aby byl vyžadován důkaz o existenci stavu závislosti. Není nezbytné, aby dotyčná osoba byla s to předložit osvědčení o závislosti vydané orgány země původu, neboť takové osvědčení je uvedeno pouze příkladmo mezi dokumenty, na jejichž základě je možné konstatovat existenci hospodářské závislosti. Nicméně pouhý závazek příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky, že bude pečovat o potřeby svých rodičů, není dostatečný pro konstatování existence závislosti požadované pro udělení povolení k pobytu.

22 Utlänningsnämnden zejména uvádí, že podle judikatury Soudního dvora (rozsudek ze dne 18. června 1987, Lebon, 316/85, Recueil, s. 2811, body 20 až 22) je okolnost, že příslušník Společenství pečuje o potřeby svého rodinného příslušníka, rozhodující pro zjištění existence stavu závislosti, aniž by bylo nutné určit důvody této závislosti. Stav závislosti však nemůže být vymezen přesně. Je nutné buď předpokládat, že takový stav existuje, pokud rodinný příslušník příslušníka Společenství má potřebu hospodářské podpory pro dosažení nebo zachování požadované životní úrovně, nebo mít za to, že stav závislosti vyplývá ze skutečnosti, že rodinný příslušník by bez této hospodářské podpory nebyl schopen dosáhnout alespoň slušné životní úrovně ve své zemi původu nebo v zemi, kde se obvykle zdržuje.

23 Utlänningsnämnden má krom toho za to, že podle článku 6 směrnice 73/148 lze po žadateli o povolení k pobytu pouze vyžadovat, aby předložil dokument, na jehož základě vstoupil na území dotyčného členského státu, a aby předložil důkaz, že patří do jedné z kategorií uvedených v člácích 1 až 4 této směrnice. V této souvislosti vyvstává otázka, zda lze vedle osvědčení o existenci příbuzenského vztahu požadovat i důkaz o stavu závislosti. Není zřejmé, že osvědčení vystavené dotyčnou osobou nebo příslušníkem Společenství může být samo o sobě považováno za důkaz o stavu závislosti.

24 Utlänningsnämnden se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující otázky:

- „1) a) Je třeba s ohledem na rozsudek vydaný Soudním dvorem ve věci C-109/01 [rozsudek ze dne 23. září 2003, Akrich, Recueil, s. I-9607] vykládat článek 10 nařízení [Rady (EHS)] č. 1612/68 [ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 2; Zvl. vyd. 05/01, s. 161)] v tom smyslu, že státní příslušník třetí země, který je rodinným příslušníkem pracovníka ve smyslu tohoto článku, jako je tomu v projednávaném případě, musí legálně pobývat ve Společenství, aby získal právo trvale tam pobývat s tímto pracovníkem? Je třeba rovněž vykládat článek 1 směrnice 73/148 v tom smyslu, že právo pobytu státního příslušníka třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, závisí na jeho legálním pobytu ve Společenství?
- b) Pokud musí být směrnice 73/148 vykládána v tom smyslu, že podmínkou pro to, aby se státní příslušník třetí země, který je rodinným příslušníkem občana Unie, mohl dovolávat práva pobytu ve smyslu směrnice, je, že se legálně zdržuje ve Společenství, znamená to, že tato osoba musí být držitelem platného povolení k pobytu, které jí umožňuje nebo může umožnit pobyt v některém členském státě? Postačuje v případě neexistence povolení k pobytu oprávnění k pobytu z jiného důvodu po více či méně dlouhou dobu, nebo jako ve věci projednávané před Utlänningsnämnden postačuje, aby osoba, která žádá o povolení k pobytu, měla platné vízum?
- c) Pokud se rodinný příslušník občana Unie, který je státním příslušníkem třetí země, nemůže dovolávat práva pobytu na základě směrnice 73/148 z důvodu, že nepobývá legálně ve Společenství, představuje skutečnost, že mu bylo odepráno povolení k pobytu, omezení práva usazování občana Unie stanoveného v článku 43 ES?

- d) Pokud se rodinný příslušník občana Unie, který je státním příslušníkem třetí země, nemůže dovolávat práva pobytu na základě směrnice 73/148 z důvodu, že nepobývá legálně ve Společenství, představuje vyhoštění z důvodu, že žádosti o vnitrostátní povolení k pobytu nelze po vstupu do Švédska vyhovět, omezení práva usazování občana Unie stanoveného v článku 43 ES?
- 2) a) Je třeba vykládat čl. 1 odst. 1 písm. d) směrnice 73/148 v tom smyslu, že výrazem ‚[být na něm] závislý‘ se rozumí skutečnost, že rodinný příslušník občana Unie je na něm hospodářsky závislý, aby v zemi svého původu nebo v zemi, kde se obvykle zdržuje, dosáhl alespoň slušné životní úrovně?
- b) Je třeba vykládat čl. 6 písm. b) směrnice 73/148 v tom smyslu, že členské státy mohou požadovat, aby rodinný příslušník občana Unie prohlašující se za závislého na tomto občanu nebo jeho manželovi či manželce předložil vedle závazku občana Unie pečovat o tuto osobu i dokumenty prokazující skutečný stav závislosti?“

K předběžným otázkám

K první otázce písm. a) až d)

- 25 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda právo Společenství s ohledem na výše uvedený rozsudek Akrich ukládá členským státům, aby udělení práva pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem příslušníka Společenství, který využil svobody pohybu, podmínily tím, že tento rodinný příslušník předtím legálně pobýval v jiném členském státě.

- 26 Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku Akrich rozhodl, že aby státní příslušník třetí země, který je manželem či manželkou občana Unie, mohl v takové situaci, jako je situace, o níž bylo rozhodnuto v uvedeném rozsudku, vykonávat práva upravená v článku 10 nařízení č. 1612/68, musí legálně pobývat v členském státě, pokud se přemístil do jiného členského státu, v němž se občan Unie usazuje nebo v němž je usazen.
- 27 Předkládající soud si s odvoláním na uvedený rozsudek přeje konkrétněji vědět, zda výše uvedená podmínka předchozího legálního pobytu platí i v situaci Y. Jia.
- 28 Aby bylo možné odpovědět na tuto otázku, je užitečné připomenout skutkový rámec věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek Akrich.
- 29 Předkládajícímu soudu byla v uvedené věci předložena žaloba proti odepření práva pobytu H. Akrichovi, státnímu příslušníkovi třetí země, jehož manželkou byla státní příslušnice Spojeného království, orgány Spojeného království. H. Akrich, který ve Spojeném království neměl právo pobytu, souhlasil se svým vyhoštěním do Irska, kde se připojil ke své manželce, která se v Irsku usadila krátce předtím. Manželský pár se hodlal vrátit do Spojeného království a dovolávat se přitom práva Společenství, aby H. Akrich mohl vstoupit do této země jako manžel občana Unie, který využil svobody pohybu.
- 30 S ohledem na tuto situaci se dotýcný předkládající soud tázal Soudního dvora, jaká opatření mohou členské státy přijmout v boji proti jednání rodinných příslušníků příslušníka Společenství, kteří nesplňují podmínky stanovené vnitrostátním právem pro vstup do členského státu a pobyt v něm.

- 31 Ve věci v původním řízení není dotčenému rodinnému příslušníkovi vytýkáno, že by protiprávně pobýval v členském státě ani že by se chtěl neoprávněně vyhnout vnitrostátním právním předpisům v oblasti přistěhovalectví. Yunying Jia se naopak v době podání své žádosti zdržovala ve Švédsku legálně a samotné švédské právo v situaci, jako je situace v původním řízení, nebrání udělení práva dlouhodobého pobytu dotyčné osobě za podmínky, že dovolávaný stav hospodářské závislosti je dostatečně prokázán.
- 32 Z toho plyne, že podmínka předchozího legálního pobytu v jiném členském státě, jak je formulována ve výše uvedeném rozsudku Akrich, nemůže být uplatněna v projednávané věci, a nemůže se tudíž na takovou situaci použít.
- 33 Na první otázku písm. a) až d) je tedy třeba odpovědět tak, že právo Společenství neukládá s ohledem na výše uvedený rozsudek Akrich členským státům, aby udělení práva pobytu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem příslušníka Společenství, jenž využil své svobody pohybu, podmínily tím, že tento rodinný příslušník předtím legálně pobýval v jiném členském státě.

Ke druhé otázce písm. a) a b)

- 34 Článek 1 odst. 1 písm. d) směrnice 73/148 se použije pouze na příbuzné v přímé vzestupné linii manžela či manželky státního příslušníka členského státu usazeného v jiném členském státě, aby zde vykonával samostatně výdělečnou činnost, kteří jsou „[na něm či na ní] závislí“.

- 35 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že to, zda je rodinný příslušník „závislý“, je výsledkem faktické situace, která se vyznačuje okolností, že materiální podpora rodinného příslušníka je zajištěna státním příslušníkem členského státu Společenství, který využil svobody pohybu, nebo jeho manželem či manželkou [viz ohledně článku 10 nařízení č. 1612/68 a článku 1 směrnice Rady 90/364/EHS ze dne 28. června 1990 o právu pobytu (Úř. věst. L 180, s. 26; Zvl. vyd. 20/01, s. 3), výše uvedený rozsudek Lebon, bod 22, a rozsudek ze dne 19. října 2004, Zhu a Chen, C-200/02, Sb. rozh. s. I-9925, bod 43].
- 36 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že skutečnost, že rodinný příslušník je závislý, nepředpokládá právo na výživné, neboť jinak by uvedená vlastnost závisela na vnitrostátních předpisech, které se liší stát od státu (výše uvedený rozsudek Lebon, bod 21). Podle Soudního dvora není nutné zjišťovat důvody využívání této podpory a zabývat se tím, zda je dotyčná osoba schopna uspokojovat své potřeby výkonem výdělečné činnosti. Tento výklad je nutný zejména vzhledem k zásadě, podle níž předpisy, které zakotvují volný pohyb pracovníků, jenž představuje jeden ze základů Společenství, musejí být vykládány široce (výše uvedený rozsudek Lebon, body 22 a 23).
- 37 Za účelem zjištění, zda příbuzní v přímé vzestupné linii manžela či manželky příslušníka Společenství jsou na něm nebo na ní závislí, musí hostitelský členský stát posoudit, zda s ohledem na svou hospodářskou a sociální situaci nejsou schopni uspokojovat své základní potřeby. Nezbytnost materiální podpory musí existovat v členském státě původu nebo státě posledního pobytu těchto příbuzných v přímé vzestupné linii v okamžiku, kdy žádají o připojení se k uvedenému příslušníkovi Společenství.
- 38 Tento závěr je nutný s ohledem na čl. 4 odst. 3 směrnice Rady 68/360/EHS ze dne 15. října 1968 o odstranění omezení pohybu a pobytu pracovníků členských států a jejich rodinných příslušníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 13; Zvl. vyd. 05/01, s. 27), podle nějž se příbuzenský vztah v přímé vzestupné linii a závislost na zaměstnanci nebo jeho manželovi či manželce ve smyslu článku 10 nařízení č. 1612/68 prokáže předložením dokumentu vydaného příslušným orgánem „státu původu nebo státu posledního pobytu“, který osvědčuje, že dotyčný příbuzný

v přímé vzestupné linii je závislý na uvedeném zaměstnanci nebo jeho manželovi či manželce. Přestože totiž není upřesněn způsob, kterým může dotyčná osoba doložit, že patří do jedné z kategorií uvedených v člancích 1 a 4 směrnice 73/148, není dán důvod pro to, aby postavení závislého příbuzného v přímé vzestupné linii bylo posuzováno rozdílně podle toho, zda se jedná o rodinného příslušníka zaměstnance nebo osoby samostatně výdělečně činné.

39 Podle čl. 6 písm. b) směrnice 73/148 může hostitelský členský stát od žadatele o povolení k pobytu požadovat doložení, že patří do jedné z kategorií osob uvedených zejména v článku 1 této směrnice.

40 Členské státy musejí při výkonu svých pravomocí v této oblasti dodržovat jak základní svobody zaručené Smlouvou o ES, tak užitečný účinek ustanovení směrnic obsahujících opatření k odstranění překážek volného pohybu osob mezi těmito státy, tak aby byl usnadněn výkon práva pobytu občanů Evropské unie a jejich rodinných příslušníků na území kteréhokoliv členského státu (viz obdobně rozsudek ze dne 25. května 2000, Komise v. Itálie, C-424/98, Recueil, s. I-4001, bod 35).

41 Pokud jde o článek 6 směrnice 73/148, Soudní dvůr rozhodl, že vzhledem k neupřesnění způsobu, kterým může dotyčná osoba doložit, že patří do jedné z kategorií uvedených v člancích 1 a 4 uvedené směrnice, je třeba shledat, že k tomuto prokázání může dojít každým vhodným způsobem (viz zejména rozsudky ze dne 5. února 1991, Roux, C-363/89, Recueil, s. I-1273, bod 16, a ze dne 17. února 2005, Oulane, C-215/03, Sb. rozh. s. I-1215, bod 53).

42 V důsledku toho se sice dokument příslušného orgánu státu původu nebo státu posledního pobytu osvědčující existenci závislosti jeví jako k tomuto účelu obzvláště vhodný, nemůže však být podmínkou vydání oprávnění k pobytu, zatímco na druhé

straně na pouhý závazek příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky pečovat o dotyčného rodinného příslušníka nemusí být nahlíženo tak, že dokládá existenci jeho skutečné závislosti.

- 43 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku písm. a) a b) odpovědět tak, že čl. 1 odst. 1 písm. d) směrnice 73/148 musí být vykládán v tom smyslu, že výrazem „[být na nich] závislý“ se rozumí skutečnost, že rodinný příslušník příslušníka Společenství usazeného v jiném členském státě ve smyslu článku 43 ES nezbytně potřebuje materiální podporu od tohoto příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky k tomu, aby mohl uspokojovat své základní potřeby ve státě svého původu nebo ve státě svého posledního pobytu v okamžiku, kdy žádá o připojení se k uvedenému příslušníkovi Společenství. Článek 6 písm. b) téže směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že nezbytnost materiální podpory může být prokázána jakýmkoli vhodným způsobem, zatímco na pouhý závazek příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky pečovat o tohoto rodinného příslušníka nemusí být nahlíženo jako na důkaz existence skutečného stavu závislosti tohoto rodinného příslušníka.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Právo Společenství neukládá s ohledem na rozsudek ze dne 23. září 2003, Akrich (C-109/01), členským státům, aby udělení práva pobytu příslušníkovi třetí země, který je rodinným příslušníkem příslušníka Společenství, jenž využil své svobody pohybu, podmínily tím, že tento rodinný příslušník předtím legálně pobýval v jiném členském státě.**

- 2) **Článek 1 odst. 1 písm. d) směrnice Rady 73/148/EHS ze dne 21. května 1973 o odstranění omezení pohybu a pobytu státních příslušníků členských států uvnitř Společenství v oblasti usazování a pohybu služeb musí být vykládán v tom smyslu, že výrazem „[být na nich] závislý“ se rozumí skutečnost, že rodinný příslušník příslušníka Společenství usazeného v jiném členském státě ve smyslu článku 43 ES nezbytně potřebuje materiální podporu od tohoto příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky k tomu, aby mohl uspokojovat své základní potřeby ve státě svého původu nebo ve státě svého posledního pobytu v okamžiku, kdy žádá o připojení se k uvedenému příslušníkovi Společenství. Článek 6 písm. b) téže směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že nezbytnost materiální podpory může být prokázána jakýmkoli vhodným způsobem, zatímco na pouhý závazek příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky pečovat o tohoto rodinného příslušníka nemusí být nahlíženo jako na důkaz existence skutečného stavu závislosti tohoto rodinného příslušníka.**

Podpisy.

